

Oikeusministeriö

Kirjaamo / kirjaamo.om@gov.fi

Lainsäädäntöneuvos Marja Luukkonen Yli-Rahnasto /

marja.luukkonen.yli-rahasto@gov.fi

LAUSUNTO OIKEUSMINISTERIÖN TYÖRYHMÄN MIETIN- NÖSTÄ 2025:48 KULUTTAJANSUOJALAIN UUDISTAMI- SESTA VIHREÄN SIIRTYMÄN EDISTÄMISEKSI ASIANUMERO VN/10618/2024

Suomalainen työ ry

Lausunnon antaja Suomalainen työ ry on jäsentensä omistama, voittoa tavoittelemaan ja poliittisesti sitoutumaton yhdistys, jolla on noin 10 000 erikoista yritys- ja yhteisöjäsentä. Suomalainen työ ry on perustettu yli 100 vuotta sitten edistämään suomalaista työtä ja teollisuutta sekä nostamaan ylpeyttä kotimaisesta osaamisesta. Tänä päivänä yhdistyksen tehtävä on edelleen pitää huolta siitä, että suomalainen työ ja siitä syntyvä hyvä huomataan.

Suurimmalle osalle Suomalainen työ ry:n jäsenyrityksistä on myönnetty käyttöoikeus Avainlippu-, Design from Finland – ja/tai Yhteiskunnallinen Yritys -merkkeihin. Jäseniämme yhdistää tinkimätön ylpeys kotimaisesta työstä, jota tuomme esille em. merkkien avulla. Yhdistämme työllämme ja merkeillemme suomalaisen työn toimijat vahvaksi verkostoksi kehittämään toisiaan, Suomen taloutta ja kotimaista osaamista. Suomalainen työ ry:n jäsenorganisaatiot työllistävät 423 000 henkilöä ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto on noin 129 miljardia euroa.

Suomalainen työ ry on tutustunut oikeusministeriön asettaman työryhmän mietintöön 2025:48 koskien kuluttajansuojalain uudistamista vihreän siirtymän edistämiseksi ja haluaa seuraavassa lausumassaan kunnioittavasti esittää mietinnön johdosta kommenttinsa oikeusministeriölle.

Suomalainen työ ry:n lausuma koskien kestävyysmerkintää

Ns. vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä (EU) 2024/825 on lisätty sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevaan direktiiviin 2005/29/EY erinäisiä määritelmiä kuten **määritelmä kestävyysmerkinnästä**. Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uuden q alakohdan mukaan kestävyysmerkinnällä tarkoitetaan (alleviivaukset tässä):

”mitä tahansa vapaaehtoista julkista tai yksityistä luotettavuusmerkintää, laatumerkintää tai vastaavaa, jonka tarkoituksena on erottaa tuote, prosessi tai yritys muista

ja edistää sen myyntiä viittaamalla sen ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyviin ominaisuuksiin tai molempiin ja joka ei ole mikään unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön nojalla vaadittu pakollinen merkintä.”

Kuluttajansuojalain 2 luvun 15 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevaan direktiivin 2005/29/EY liitteen I panemiseksi täytäntöön. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi sisältää liitteen, jolla muutetaan em. liitettä. Direktiivin liitteessä I on luettelo sellaisista menettelyistä, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina eli ilman tapauskohtaista arviointia. Sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun direktiivin liite on pantu Suomessa täytäntöön antamalla valtioneuvoston asetus kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa (743/2022). Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin liite I pannaan täytäntöön uudistamalla em. valtioneuvoston asetus.

Mietinnössä ehdotetaan lisättäväksi em. valtioneuvoston asetukseen seuraava uusi 1 §, joka sisältää mm. seuraavat määritelmät (alleviivaukset tässä):

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) kestävyysmerkinnällä vapaaehtoista kulutushyödykkeen, menetelmän, elinkeinonharjoittajan tai elinkeinotoiminnan ympäristöominaisuuksia tai yhteiskunnallisia ominaisuuksia koskevaa merkintää, jonka tarkoituksena on edistää kulutushyödykkeen myyntiä erottamalla kulutushyödyke, menetelmä, elinkeinonharjoittaja tai elinkeinotoiminta muista kulutushyödykkeistä, menetelmistä, elinkeinonharjoittajista tai muusta elinkeinotoiminnasta;*
- 2) sertifiointijärjestelmällä sellaista kolmannen osapuolen varmennusjärjestelmää, jolla todistetaan, että kulutushyödyke, menetelmä, elinkeinonharjoittaja tai elinkeinotoiminta täyttää tietyn kestävyysmerkinnän käytölle asetetut, julkisesti saatavilla olevat vaatimukset ja joka lisäksi täyttää seuraavat edellytykset:*
 - a) järjestelmän ehdot ovat läpinäkyviä, oikeudenmukaisia ja syrjimättömiä, ja järjestelmä on kaikkien elinkeinonharjoittajien käytettävissä, jotka kykenevät noudattamaan sitä koskevia vaatimuksia;*
 - b) kestävyysmerkinnän käytölle asetettujen vaatimusten laatija (sertifiointijärjestelmän omistaja) kuulee vaatimuksia laatiessaan asiantuntijoita ja sidosryhmiä;*
 - c) järjestelmän ehdoissa määrätään menettelystä, mukaan lukien kestävyysmerkinnän peruuttamisesta tai sen käytön keskeyttämisestä, jos elinkeinonharjoittaja ei noudata kestävyysmerkinnän käytölle asetettuja vaatimuksia;*
 - d) kestävyysmerkinnän käytölle asetettujen vaatimusten noudattamista valvoo sertifiointijärjestelmän omistajaan nähden ulkopuolinen taho, jonka pätevyys sekä riippumattomuus niin järjestelmän omistajasta kuin merkintää käyttävästä elinkeinonharjoittajasta perustuvat kansallisiin, kansainvälisiin tai Euroopan unionin standardeihin ja menettelyihin; ja*

e) vaatimusten noudattamista valvova taho toimii puolueettomasti;

Suomalainen työ ry on huolissaan em. kestävyysmerkinnän määritelmän tulkinnanvaraisuudesta, mikä voi johtaa siihen, että määritelmä ja sen kansallinen tulkinta kattavat muitakin kuin direktiivin hengen mukaisia merkkejä. Kestävyysmerkinnän määritelmä on erittäin oleellinen huomioiden direktiiviin sisältyvä kestävyysmerkintöjen käytön edellyttämä sertifiointijärjestelmä, joka sisältää aivan uudenlaisia ja myös merkittäviä kustannuksia aiheuttavia vaatimuksia, jotka erityisesti PK-sektorin yrityksille voivat aiheuttaa huolta ja muodostua resurssinäkökulmasta ylitsepääsemättömäksi.

Erityisesti em. määritelmään sisältyvä ”yhteiskunnallisia ominaisuuksia koskeva merkintä” (englanniksi vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivissä ”social characteristics”), on hyvin monitulkintainen ja mahdollistaa aivan liian laajat tulkinnat. Nimittäin erilaiset luotettavuus- ja laatumerkinnät, jotka jollain tavoin viittaavat yhteiskuntaan, eivät kaikki missään nimessä liity kestävään kehitykseen ja sosiaaliseen/kestävän kehityksen mukaiseen sosiaalisen vastuun määritelmään (mm. ihmisoikeuskysymykset ja esimerkiksi Reilu Kauppa / Fair Trade -järjestelmän tuotteille, joiden tuotanto noudattaa tiettyjä vaatimuksia ympäristövaikutusten, työvoiman ja sosiaalisen kestävyuden suhteen) siten kuin vihreän siirtymän direktiivissä on ymmärtääksemme tarkoitettu.

Kuten oikeusministeriön mietinnössäkkin on todettu, vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin merkittävimpien vaikutusten elinkeinonharjoittajille oletetaan liittyvän juuri kestävyysmerkintää koskeviin vaatimuksiin. Kestävyysmerkinnän määritelmään liittyvän tulkinnanvaraisuuden vuoksi haluamme tuoda esiin huolestamme liittyen kestävyysmerkinnän määritelmään. Alla esitämme huolenaiheemme Suomalainen työ ry:n merkkien osalta siitä, tulevatko jotkin nykyisin käytössä olevat merkinnät kestävyysmerkinnän määritelmän piiriin vai eivät. Suomalainen työ ry:n osalta jo epäselvyys alla kuvattujen merkkien tai jonkin niistä kuulumisesta määritelmän piiriin ja erityisesti se, jos jokin em. merkeistämme katsottaisiin valtioneuvoston asetuksessa tarkoitetuksi kestävyysmerkinnäksi, vaikuttaisi merkittävästi jäsenyritystemme mahdollisuuksiin kertoa ja tukea suomalaista tuotantoa tai suunnittelua.

Suomalainen työ ry:n merkit

Esimerkiksi Suomalainen työ ry:n erittäin tunnetut ja yhteisömerkkeinä Patentti- ja rekisterihallituksessa myös rekisteröidyt ja alta ilmenevät *Avainlippu*-, *Design from Finland* - ja *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkit viittaavat sinänsä kyllä suomalaiseen yhteiskuntaan vaikuttamiseen, kun ne viittaavat

erityisesti suomalaisuuteen, kotimaisuuteen sekä suomalaiseen työhön/valmistukseen/suunnitteluun. Ne eivät kuitenkaan viittaa ko. merkkejä käyttävien yritysten tai niiden tuotteiden tai palvelujen kestävyys, laatuun tai vastuullisuuteen tavalla, jota ymmärtääksemme em. direktiivin kestävyysmerkinällä on tarkoitettu.

Alkuperämerkit

Yllä olevista merkeistä erityisesti *Avainlippu*- ja *Design from Finland* -merkit ovat ns. alkuperämerkkejä, joiden avulla käyttöoikeuden saaneet yritykset voivat luotettavasti ilmoittaa tuotteen, sen suunnittelun tai palvelun alkuperämaan, mikä on erittäin tärkeää niin kotimarkkinoilla kuin myös viennissä. Käyttöoikeuksien myöntämisen edellyttämät kriteerit löytyvät *Avainlippu*-merkin osalta täältä: <https://suomalainentyo.fi/jasenyyys-ja-merkit/merkkien-saannot-ja-kayttoehdot/avainlippu-merkin-saannot/> ja *Design from Finland* -merkin osalta täältä: <https://suomalainentyo.fi/jasenyyys-ja-merkit/merkkien-saannot-ja-kayttoehdot/design-from-finland-merkin-saannot/>. Merkeihimme myöntämiemme käyttöoikeuksien kautta voidaan siten tukea suomalaista osaamista, työllisyyttä, valmistusta, suunnittelua ja palveluita sekä lisätä yritysten menestymismahdollisuuksia alati tiukkenevassa kilpailutilanteessa mm. taistelussa halpatuontia vastaan.

Mietinnön säännöskohtaisissa perusteluissa on kuitenkin iloksemme huomioitu nimenomaisesti alkuperään viittaavat merkinnät ja todettu seuraavasti:

”Hyödykkeen alkuperää ja tuotesisältöä koskevilla merkinnöillä voidaan pyrkiä viestimään myös hyödykkeen ympäristö- tai yhteiskunnallisia ominaisuuksia. Tästä huolimatta yksinomaan hyödykkeen kotimaisuuden ilmaisevaa merkintää ei olisi pidettävä määritelmän mukaisena kestävyysmerkintänä, ja sama koskee lähtökohtaisesti myös yksinomaan hyödykkeen tuotesisältöä ilmaisevia merkintöjä, kuten merkintää ”gluteeniton”.”

Pidämme erittäin tärkeänä sitä, että hyödykkeiden alkuperään / kotimaisuuteen viittaavat merkinnät mainitaan tulevan asetusesityksen perusteluissa

siten, että samalla avataan myös vielä tarkemmin esimerkkien valossa sitä, mitä alkuperäviittauksilla tarkoitetaan. Alkuperästä ja kotimaisuudesta kertovien merkintöjen tulee siten mainita kattavan mm. tuotteiden suunnittelu- tai valmistuspaikkaan ja palvelujen tuottajan kotimaahan viittaavat merkinnät, joita ei siis tule pitää asetuksen tarkoittaman määritelmän mukaisina kestävyysmerkintöinä. Suomalaisten hyvin tuntemat ja jo vakiintuneen aseman saavuttaneet *Avainlippu*- ja *Design from Finland* -merkkimme olisi hyvä nimenomaisesti mainita esimerkkeinä tällaisista alkuperämerkeistä, jotka eivät kuulu asetusehdotuksen mukaisiin kestävyysmerkintöihin.

Suomalainen työ ry:n Yhteiskunnallinen Yritys -merkki

Työryhmän mietinnössä on pyritty avaamaan kestävyysmerkinnän määritelmää viittaamalla ns. ESG-periaatteisiin eli ympäristöä, yhteiskuntaa ja hyvää hallintotapaa koskeviin periaatteisiin. Tätä yhteiskuntavastuuta eli kestävyysmerkinnän yhteiskunnallisia ominaisuuksia on edelleen pyritty avaamaan toteamalla, että niillä viitataan esimerkiksi käytettyjen työolojen laatuun ja oikeudenmukaisuuteen sekä eettisiin sitoumuksiin, kuten eläinten hyvinvoinnin huomioimiseen.

Yhteiskuntaan liittyviin ominaisuuksiin tuotteiden osalta on viitattu myös mietinnön osuudessa, joka koskee säännöskohtaisia perusteluja kuluttajansuojalain 6 §:ään lisättävästä uudesta 2 a kohdasta, jossa kiellettäisiin totuudenvastaisten ja harhaanjohtavien tietojen esittäminen tavarankestävyydestä, korjattavuudesta ja kierrätettävyydestä sekä kulutushyödykkeen muista ympäristöön, yhteiskuntaan ja kiertotalouteen liittyvistä ominaisuuksista. Tuotteen yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista mietinnön em. kohdassa on todettu seuraavasti:

”Elinkeinonharjoittajien antamat tiedot tuotteen yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista voivat liittyä esimerkiksi käytetyn työvoiman työolojen laatuun ja oikeudenmukaisuuteen, kuten riittäviin palkkoihin, sosiaaliseen suojeluun, työympäristön turvallisuuteen ja työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun. Tällaiset tiedot voivat myös liittyä ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, kaikkien yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo, osallisuus ja monimuotoisuus, sekä osallistumiseen sosiaalisiin aloitteisiin tai eettisiin sitoumuksiin, kuten eläinten hyvinvointiin. Tuotteen ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät ominaisuudet voidaan ymmärtää laajasti siten, että ne kattavat tuotteen ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät näkökohdat, vaikutuksen ja suorituskäytön.”

Kaikenlaisiin yhteiskuntaan liittyviin ominaisuuksiin viittaaminen ei kuitenkaan vielä pelkästään käsityksemme mukaan voi tehdä merkistä vihreän siirtymän direktiivissä tarkoitetun kestävyysmerkinnän piiriin kuuluvaa

merkintää, jonka tulee perustua asetusehdotuksen 2 §:n mukaisesti sertifiointijärjestelmään tai olla viranomaisen vahvistama.

Suomalainen työ ry:n *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkki viittaa nimensä mukaisesti yhteiskuntaan liittyviin ominaisuuksiin. Yhteiskunnallinen Yritys -merkkiä hakevan yhteisön tulee täyttää verkkosivuilta <https://suomalainen-tyo.fi/jasenyys-ja-merkit/merkkien-saannot-ja-kayttoehdot/yhteiskunnallisen-yrityksen-merkin-saannot/> löytyvät kriteerit. Kuten asetetuista kriteereistä eli ensisijaisista ja toissijaisista myöntämisedellytyksistä voi havaita, *Yhteiskunnallinen yritys* -merkki kertoo mm. siitä, että

- yhteisön tarkoitus on tuottaa liiketoiminnallaan yhteiskunnallista hyvää, ei voiton maksimointia;
- suurin osa yhteisön voitosta ohjataan yhteiskunnallisen tavoitteen edistämiseen;
- yhteisön toimintatavat kuten liiketoimintamalli, johtaminen tai kohde-ryhmä liittyvät yhteiskunnalliseen tehtävään ja tavoitteisiin kuten työllistämiseen ja
- yhteisö viestii liiketoiminnastaan ja toimintatavoistaan avoimesti ja läpinäkyvästi.

Edellä kuvattujen kriteerien lisäksi on syytä tuoda esille *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkin tausta ja historia. Kyse on kansainvälisestä liiketoimintamallista, jonka eri muotoja on useissa eri maissa ja erityisen suosittu ns. Social Enterprise -liiketoimintamalli on ollut Iso-Britanniassa (<https://www.socialenterprise.org.uk/>) ja Skotlannissa (<https://socialenterprise.scot/>), joissa on tarjolla paljon tuotteita ja palveluja, joita yhteiskunnalliset yritykset ovat tuottaneet. Suomen *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkin myöntämisperusteisiin katsottiin mallia juuri Iso-Britannian Social Enterprise -mallista. Suomeen *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkki tuli Työ- ja elinkeinoministeriön (”TEM”) selvitystyöryhmän työn pohjalta vuonna 2011, ja tuolloin TEM halusi löytää Suomesta tahon, joka voisi hallinnoida Yhteiskunnallinen Yritys -merkkiä. Suomalainen työ ry (tuolloin Suomalaisen työn liitto) otti merkin hallinnoitavakseen ja ensimmäiset *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkin käyttöoikeudet myönnettiin vuonna 2012. Tällä hetkellä Yhteiskunnallinen Yritys -merkkiä käyttävistä yhteisöistä osakeyhtiöitä on 49 %, yhdistyksiä 32 % ja säätiöitä 14 % ja merkki käytössä n. 350 yrityksellä (3/2025), joiden yhteenlaskettu liikevaihto n. 5 miljardia € ja yhteenlaskettu henkilöstömäärä on n. 33 300 henkilöä.

Yhteiskunnallinen Yritys -merkki liittyy edellä kerrottu historiakin huomioiden olennaisesti myös vuonna 2023 Euroopan unionin neuvoston hyväksymiin yhteisötalouden suosituksiin, joiden tavoitteena on parantaa työllisyyttä

sekä tukea kestäväää ja oikeudenmukaista kehitystä. Suositus on laajempi kuin Suomen aiempi yhteisötalouden strategia, ja jäsenvaltioiden tulee laatia tai päivittää omat yhteisötalouden strategiansa vuoden 2025 loppuun mennessä. Komissio on myös määritellyt yhteisötalouden yhdeksi neljästätoista teollisesta ekosysteemistä ja tukee jäsenvaltioita Yhteisötalouden toimintasuunnitelman kautta. TEM:n tulee päivittää Suomen yhteiskunnallisia yrityksiä koskeva strategia vastaamaan Euroopan komission 13.6.2023 antamaa suositusta yhteisötaloutta tukevista konkreettisista toimenpiteistä. Suomen yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategia 2026-2030 on tarkoitus hyväksyä vuoden 2025 loppuun mennessä.

Suomalainen työ ry ja sen *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkkitoimikunta ovat esittäneet liitteenä olevan lausuntonsa TEM:n Yhteisötalouden ja yhteiskunnallisten yritysten strategialuonnoksesta 206–2030 (hankenumero TEMo90:00/2024, <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEMo90:00/2024> ja <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=3ca2a206-a802-4e8c-9573-70f0dc34d4ec>).

Kuten Suomalainen työ ry:n lausunnostakin hyvin käy ilmi, Suomen yhteisötalouteen ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategiaan vahvasti liittyvässä *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkissä on kyse aivan toisenlaisesta yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta kuin mitä tarkoitetaan valtioneuvoston asetukseen kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa lisättäväksi ehdotetulla kestävyysmerkinnän määritelmällä. Vihreän siirtymän direktiivin tarkoituksena on kestävyysmerkinnän määritelmän ja määritelmän kriteerit täyttävälle merkeille asetettavien sertifiointijärjestelmävaatimusten kautta antaa kuluttajille selkeää ja todennettua tietoa siitä, miten yritys käytännössä täyttää sosiaaliset tavoitteensa esimerkiksi työntekijöiden reilun palkan ja työntekijöiden muiden oikeuksien sekä työolojen osalta ja että yritys käyttää eettisesti hyväksyttäviä hankintaketjuja. Tällaisten kriteerien täyttymistä ei arvioida Suomalainen työ ry:n *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkin osalta, vaan keskiössä ovat edellä kuvatuin tavoin hakijayhteisön yhteiskunnallinen asema, liiketoimintamalli ja voiton käyttötavat.

Samoin kuin edellä *Avainlippu*- ja *Design from Finland* -merkkien osalta olemme esittäneet, pidämme erittäin tärkeänä sitä, että valtioneuvoston asetuksen perusteluissa kuvataan esimerkinomaisesti sitä, minkälaiset nykyiset Suomessa käytetyt merkit katsotaan kestävyysmerkinnöiksi ja millä perusteella ja mitkä merkit taas eivät esimerkiksi nimestään huolimatta täytä asetuksessa tarkoitettuja kestävyysmerkinnän kriteerejä. Näkisimme siten erittäin mielellämme *Yhteiskunnallinen Yritys* -merkkimme mainittavan esimerkkinä tällaisista merkeistä, jotka eivät nimestään huolimatta kuulu asetus ehdotuksen mukaisiin kestävyysmerkintöihin.

Helsingissä 1.12.2025

Suomalainen työ ry

Reetta Mentu
Vt. toimitusjohtaja

Kati Ihamäki
Hallituksen puheenjohtaja

LIITE: Suomalainen työ ry:n / Yhteiskunnallinen Yritys -merkkitoimikunnan
lausunto Yhteisötalouden ja yhteiskunnallisten yritysten strategiasta 2026–
2030

LIITE:

Suomalainen työ ry:n / Yhteiskunnallinen Yritys -merkkitoimikunnan lausunto Yhteisötalouden ja yhteiskunnallisten yritysten strategiasta 2026–2030

Suomalainen työ ry ja Yhteiskunnallinen Yritys merkkitoimikunta esittävät kunnioittavasti lausuntonsa Yhteisötalouden ja yhteiskunnallisten yritysten strategialuonnoksesta 2026–2030. Pidämme tärkeänä, että strategiaa päivitetään säännöllisesti ja että siinä huomioidaan toimintaympäristön muutokset sekä alan kasvava merkitys.

Strategialuonnoksessa on huomioitu hyvin mm. se, että kun kasvatetaan yhteiskunnallisen yrittämisen tunnettuutta, niin se vaikuttaa yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin ja sitä kautta laajempaan vaikuttavuuteen. Hyvää on myös mm. se, että on nostettu esille yhteiskunnallisten innovaatioiden tärkeys tuottavuuden ja hyvinvoinnin lisäämisessä.

1. Yhteiskunnallinen yrittäminen

Tarkastelemme asiaa Yhteiskunnallinen Yritys -merkin näkökulmasta pohjautuen yli kymmenen vuoden ajan kertyneisiin Yhteiskunnallinen Yritys -merkkitoimikunnan linjauksiin, joiden pohjana on monien satojen hakijayritysten kokonaisvaltaiset arviot. Yhteiskunnallinen Yritys -merkin kriteerit pohjautuvat sekä kansallisiin ja kansainvälisiin selvityksiin ja kriteerit korostavat yhteiskunnallista tavoitetta, rajoitettua voitonjakoa, läpinäkyvyyttä ja innovatiivista liiketoimintaa. Rajoitetun voitonjaon tarkoitus on mahdollistaa yrityksen pitkäjänteinen kehittäminen.

2. Yhteisötalouden määritelmän tarkennus

Katsomme, että yhteisötalouden määritelmä kaipaa täsmentämistä. Yhteisötaloutta ei voida määritellä yritysmuodon perusteella. Yhteiskunnallisen yrityksen merkin saaneissa yrityksissä on osakeyhtiöitä, osuuskuntia, säätiöitä, yhdistyksiä ja kommandiittiyhtiöitä. Yritysmuoto ei ratkaise yhteiskunnallisen hyvän tuottamista, vaan yrityksen tarkoitus ja toiminnan laatu.

3. Asiakas- ja kansalaisnäkökulma

Strategiasta puuttuu asiakkaiden ja kansalaisten näkökulma. Yhteiskunnalliset yritykset toimivat juuri heitä varten, ja heidän tarpeidensa tulisi olla strategian keskiössä.

4. Alueellinen ja paikallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnalliset yritykset ovat usein paikallisia tai alueellisia toimijoita, jotka tuottavat palveluja ja tuotteita omille alueilleen ja samalla edistävät työllisyyttä

ja hyvinvointia. Tämä tärkeä yhteiskunnallinen rooli tulisi tuoda strategiassa vahvemmin esille.

5. Työhön integroivat yhteiskunnalliset yritykset

Työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten tulee täyttää yritystoiminnan tunnusmerkit. Näiden yritysten rooli heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistäjänä on huomionarvoinen.

6. Markkinaehtoisuus ja taloudellinen kestävyys

Yhteiskunnallinen yritys toimii markkinoilla. Yrityksen taloudellisen perustan tulee olla vakaa, eikä julkisten tukien tulisi muodostaa liian suurta osuutta sen tulonmuodostuksesta.

7. Tietopohjan vahvistaminen

Pidämme tärkeänä, että strategiassa panostetaan tietopohjan vahvistamiseen. Luotettava tilastointi ja tietokannat mahdollistavat ilmiöiden analysoinnin ja kehittämisen.

8. Toimenpiteet ja rahoitus

Pidämme erityisen tärkeänä yhteiskunnallisten yritysten starttivaiheen rahoituksen kehittämistä. Tämä edistää yritysten kasvua ja koko kentän vahvistumista.

9. Suomalainen työ ry:n kriteeristö

Haluamme tuoda esiin, että Suomalainen työ ry:n hallinnoiman Yhteiskunnallinen Yritys -merkin myöntämisessä käytetään laajaa ja monipuolista kriteeristöä. Tämän perusteella Suomalaisella työllä on hallussaan systemaattinen tietokanta yhteiskunnallisista yrityksistä. Katsomme, että strategiatyössä olisi hyödyllistä hyödyntää tätä kriteeristöä yhteiskunnallisten yritysten määrittelyssä ja tunnistamisessa.

10. Verotus ja lainsäädäntö

Emme näe tarvetta muuttaa yhteiskunnallisten yritysten verotuksellista asemaa, mikäli niiden odotetaan toimivan kilpailluilla markkinoilla. Myös lainsäädännön osalta huomautamme, että yrityslainsäädäntö ei tyypillisesti erottele yrityksiä toimialan tai erityistehtävän perusteella. Näemme, ettei erillislainsäädännöllä ole tarvetta, mikäli yhteiskunnallisen yrityksen toiminta on markkinaehtoista ja läpinäkyvää.

Yhteenvedo

Strategialuonnos luo vahvan pohjan yhteiskunnallisten yritysten ja yhteisötalouden kehittämiseksi. Korostamme, että on hyvä hyödyntää Suomalainen työ ry:n vakiintunutta kriteeristöä, vahvistaa yhteiskunnallisessa yrittämisessä asiakas- ja kansalaisnäkökulmaa ja tuoda näkyvämmiin esiin

yhteiskunnallisten yritysten alueellinen merkitys. Pidämme tärkeänä taloudellisen kestävyys huomioimista ja starttirahoituksen kehittämistä.

Esitämme, että strategian jatkovalmistelussa nämä huomioid otetaan asianmukaisesti huomioon Suomen yhteiskunnallisen yritystoiminnan vahvistamiseksi.

Suomalainen työ ry, Niina Ollikka, markkinointipäällikkö, Yhteiskunnallinen Yritys -merkkitoimikunnan sihteeri

Kari Neilimo, Yhteiskunnallinen Yritys -merkkitoimikunnan puheenjohtaja